

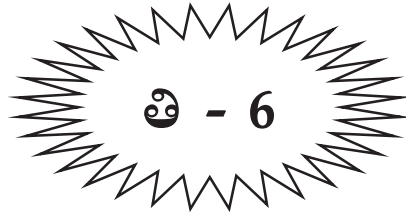
హనుమత్ సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నపరివారసమేత శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణాంతర్గత యుద్ధకొండస్య త్రింశద్దిన పాఠయణచీక్ష
పదకొండవ రోజు పాఠయణ - 21.06.2021

స	కృ	దే	వ	ప్ర	ప	న్నా	య	త	వా	స్మీ	తి	చ	యా	చ	తే
7	1	8	4	2	1	0	1	6	4	5	6	6	1	6	6

అ	భ	యం	స	ర్వ	భూ	తే	భ్యో	ద	దా	మ్యే	త	ద్వ	తం	మ	మ
0	4	1	7	4	4	6	1	8	8	1	6	2	6	5	5

పాఠయణం చేయవలసిన సర్గలు : 06

సర్గల పేరుల సంఖ్యలు

40 - 45 సర్గలు

పాఠయణ శ్లోకాల సంఖ్య

30 + 99 + 47 + 46 + 41 + 28 = 291 శ్లోకాలు

అథ సంకల్పః

అఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, పద్మావతీజానేః, శ్రీవేంకటేశ్వర పరబ్రహ్మణః, రూపాంతరభూతస్య, శ్రీరామచంద్రప్రభోః, అనుగ్రహేణ, అస్మిన్, సర్వజగదుపద్రవకాలే, ప్రపంచశాంత్యర్థమ్, అపి చ, అతి శీఘ్రమేవ, విషూచికా క్రిమేః, వినాశనార్థం, కరోనా వ్యాధి జనితానాం, నానావిధానాం, సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయాది, సర్వోపద్రవాణాం, నివారణాయ, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానేన, నిరుహ్యమాణానాం, జపహెలామపారాయణ, ప్రవచనాదిరూపాణాం, నానావిధానాం, వేదోక్తకార్యక్రమాణామ్, అపి చ, సామాజిక, వైద్యకీయ, ఆర్థికసహాయాది రూపాణాం, బహుప్రకారాణాం, సేవా కార్యక్రమాణాం చ, ఇతోధిక, వీర్యవత్తాసిద్ధ్యర్థం, పూర్వోక్త, తత్తత్సేవారూపకర్తృణాం, తన్నిర్వాహకాణాం, తత్పురిపోషకాణాం చ, సర్వేషాం, శ్రీవేంకటేశ్వరానుగ్రహేణ, ఇతోధిక, శుభసంపత్సమృద్ధ్యర్థమ్, అపి చ, తత్తత్సేవాకార్యక్రమ ద్వారా, సర్వప్రపంచస్య, విశిష్య, భారతదేశస్య, ఉత్తరోత్తర, శుభసంపత్సమృద్ధ్యర్థం, భారతదేశస్య, శత్రుదురాక్రమణ, ఆర్థికమాంద్య, ప్రజాకల్లోలాది, సర్వపీడానివృత్త్యర్థం, విశేషతః, ఏతాదృశ, జగత్కళ్యాణకర, కార్యక్రమనిర్వహణశీలస్య, శ్రీమత్తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానస్య, ఇతోధిక, సర్వతోముఖాభివృద్ధి సిద్ధ్యర్థం, హనుమత్ సీతాలక్ష్మణ, భరతశత్రుఘ్న, పరివారసమేత, శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణః, ప్రీత్యర్థం చ, అక్షరలక్షాత్మక, సీతాలక్ష్మణహనుమత్సమేత, శ్రీరామమూలమంత్రానుష్ఠాన, తర్పణ, హెలామపూర్వకం

సకృదేవ ప్రపన్నాయ, తవాస్మీతి చ యాచతే ।

అభయం సర్వభూతేభ్యః, దదామ్యేతద్వ్రతం మమ ॥

ఇత్యేతన్మంత్రాంతర్గత, కటపయాది, సంఖ్యాశాస్త్రానుసారం, శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణాంతర్గత, యుద్ధకాండపారాయణం, తథా, శ్రీయోగవాశిష్ఠే, ఉత్పత్తిప్రకరణే, ఏకోనసప్తతితమసర్గ-పారాయణం చ, ఆచార్యముఖేన, అన్యోన్యసాహాయ్యేన, లోకకళ్యాణార్థం, కరిష్యామహే.

శ్రీ రెఘుప్రార్థన

రామాయ రామభద్రాయ రామచంద్రాయ వేధసే ।
రఘునాథాయ నాథాయ సీతాయాః పతయే నమః ॥ 1 ॥

శ్రీ ఆంజనేయ ప్రార్థన

గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృతరాక్షసం ।
రామాయణమహామాలారత్నం వందేఽనిలాత్మజమ్ ॥ 2 ॥

శ్రీ వాల్మీకి ప్రార్థన

కూజంతం రామ రామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।
ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥ 3 ॥

శ్రీరెఘుచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే చత్వారింశస్సర్గః

రామభద్ర మహేస్వాస రఘువీరస్యసోత్తమ ।

భో దశాస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

తతో రామస్సువేలాగ్రం యోజనద్వయమండలమ్ ।

ఆరురోహ ససుగ్రీవః హరియాధపసంవృతః ॥ 40.1 ॥ (2 సార్లు)

స్థిత్యా ముహూర్తం తత్రైవ దిశో దశ విలోకయన్ ।

త్రికూటశిఖరే రమ్యే నిర్మితాం విశ్వకర్మణా ।

దదర్శ లంకాం సున్యస్తాం రమ్యకాననశోభితామ్ ॥ 40.2 ॥

తస్యాం గోపురశృంగస్థం రాక్షసేంద్రం దురాసదమ్ ॥ 40.3 ॥

శ్వేతచామరపర్యంతం విజయచ్ఛత్రిశోభితమ్ ।

రక్తచందనసంలిప్తం రత్నాభరణభూషితమ్ ॥ 40.4 ॥

నీలజీమూతసంకాశం హేమసంఛాదితాంబరమ్ ।

ఐరావతవిషాణాగ్రైః ఉత్కృష్టకిణవక్షసమ్ ॥ 40.5 ॥

శశలోహితరాగేణ సంవీతం రక్తవాససా ।

సంధ్యాతపేన సంవీతం మేఘరాశిమివాంబరే ॥ 40.6 ॥

పశ్యతాం వానరేంద్రాణాం రాఘవస్యాపి పశ్యతః ।

దర్శనాద్రాక్షసేంద్రస్య సుగ్రీవస్సహసోత్థితః ॥ 40.7 ॥

క్రోధవేగేన సంయుక్తః సత్త్వేన చ బలేన చ ।

అచలాగ్రాదథోత్థాయ పుష్లువే గోపురస్థలే ॥ 40.8 ॥

స్థిత్యా ముహూర్తం సంప్రేక్ష్య నిర్భయేనాంతరాత్మనా ।

తృణీకృత్య చ తద్రక్షః సోఽబ్రవీత్పరుషం వచః ॥ 40.9 ॥

లోకనాథస్య రామస్య సఖా దాసోఽస్మి రాక్షస ।

న మయా మోక్ష్యసేఽద్య త్వం పార్థివేంద్రస్య తేజసా ॥ 40.10 ॥

ఇత్యుక్త్వా సహసోత్పత్య పుష్లువే తస్య చోపరి ।

ఆకృష్య మకుటం చిత్రం పాతయిత్వాఽపతద్భువి ॥ 40.11 ॥

సమీక్ష్య తూర్ణమాయాంతమ్ ఆబబాషే నిశాచరః ।

సుగ్రీవస్త్వం పరోక్షం మే హీనగ్రీవో భవిష్యసి ॥ 40.12 ॥

ఇత్యుక్త్వోత్థాయ తం క్షిప్రం బాహుభ్యామాక్షిపత్తలే ।

కంతువత్తం సముత్థాయ బాహుభ్యామాక్షిపద్ధరిః ॥ 40.13 ॥

పరస్పరం స్వేదవిద్దిగ్గాత్రౌ పరస్పరం శోణితద్దిగ్దేహౌ ।

పరస్పరం శ్లిష్టనిరుద్ధచేష్టౌ పరస్పరం శాల్మలికింశుకౌ యథా ॥ 40.14 ॥

ముష్టిప్రహారైశ్చ తలప్రహారైః, అరత్నిఘాతైశ్చ కరాగ్రఘాతైః ।

తౌ చక్రతుర్యుద్ధమసహ్యరూపం, మహాబలౌ వానరరాక్షసేంద్రౌ ॥ 40.15 ॥

కృత్వా నియుద్ధం భృశముగ్రవేగా, కాలం చిరం గోపుర వేదిమధ్యే ।

ఉత్తిప్య చాక్షిప్య వినమ్య దేహా, పాదక్రమాద్గోపురవేదిలగ్నౌ ।

అన్యోన్యమావిధ్య విలగ్న దేహా, తౌ పేతతుస్సౌల నిఖాతమధ్యే ॥ 40.16 ॥

ఉత్పేతతుర్భూతలమస్పృశంతౌ, స్థిత్యా ముహూర్తం త్వభినిశ్వసంతౌ ।

ఆలింగ్య చావల్య చ బాహుయోక్తైః, సంయోజయామాసతురాహవే తౌ ॥ 40.17 ॥

సంరంభశిక్షాబలసంప్రయుక్తై, సంచేరతుః సంప్రతియుద్ధమూర్తైః ।

శార్దూలసింహావివ జాతదర్శౌ, గజేంద్రపోతావివ సంప్రయుక్తౌ ॥ 40.18 ॥

సంహత్య చాపేడ్య చ తావురోభ్యాం, నిపేతతుర్వై యుగపద్ధరణ్యామ్ ।

ఉద్యమ్య చాన్యోన్యమధిక్షిపంతౌ, సంచక్రమాతే బహుయుద్ధమూర్తైః ॥ 40.19 ॥

వ్యాయామశిక్షా బలసంప్రయుక్తై, క్షమం న తౌ జగ్ముతురాశు వీరౌ ।

బాహూత్తమైర్వారణవారణాభైః, నివారయంతౌ వరవారణాభౌ ॥ 40.20 ॥

చిరేణ కాలేన తు సంప్రయుక్తౌ, సంచేరతుర్మండలమార్గమాశు ॥ 40.21 ॥

తౌ పరస్పరమాసాద్య యత్తావన్యోన్యసూదనే ।

మార్జారావివ భక్షార్థే వితస్థాతే ముహుర్ముహుః ॥ 40.22 ॥

మండలాని విచిత్రాణి స్థానాని వివిధాని చ ।

గోమూత్రికాణి చిత్రాణి గత ప్రత్యాగతాని చ ॥ 40.23 ॥

తిరశ్చీనగతాన్యేవ తథా వక్రగతాని చ ।

పరిమోక్షం ప్రహారాణాం వర్జనం పరిధావనమ్ ॥ 40.24 ॥

అభిద్రవణమాప్లావమ్ ఆస్థానం చ సవిగ్రహమ్ ।

పరావృత్తమపావృత్తమ్ అవద్రుతమవఘ్నతమ్ ॥ 40.25 ॥

ఉపన్యస్తమపన్యస్తం యుద్ధమార్గవిశారదౌ ।

తౌ సంచేరతురన్యోన్యం వానరేంద్రశ్చ రావణః ॥ 40.26 ॥

ఏతస్మిన్నంతరే రక్షః మాయాబలమథాత్మనః ।

ఆరబ్దుముపసంపేదే జ్ఞాత్వా తం వానరాధిపః ॥ 40.27 ॥

ఉత్పాత తదాకాశం జితకాశీ జితక్లమః ।

రావణస్థిత ఏవాత్ర హారిరాజేన వంచితః ॥ 40.28 ॥

అథ హరివరనాథః ప్రాప్య సంగ్రామకీర్తిం, నిశిచరపతిమాజౌ యోజయిత్వా శ్రమేణ ।

గగనమతివిశాలం లంఘయిత్వాఽర్కసూనుః, హరివరగణమధ్యే రామపార్శ్వం జగామ ॥

॥ 40.29 ॥

ఇతి స సవితృసూనుస్తత్ర తత్కర్మ కృత్వా, పవనగతిరనీకం ప్రావిశత్ సంప్రహృష్టః ।
 రఘువరన్యపసూనోర్వర్ణయన్ యుద్ధహర్షం, తరుమృగగణముఖ్యైః పూజ్యమానో హరీంద్రః॥
 ॥ 40.30 ॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరన్యపోత్తమ ।
 భో దశాస్యాస్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే చత్వారింశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ఏకచత్వారింశస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరన్యపోత్తమ ।
 భో దశాస్యాస్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

అథ తస్మిన్నిమిత్తాని దృష్ట్వా లక్ష్మణపూర్వజః ।
 సుగ్రీవం సంపరిష్ప్వజ్య తదా వచనమబ్రవీత్ ॥ 41.1 ॥ (2 సార్లు)

అసమ్మన్త్య మయా సార్ధం తదిదం సాహసం కృతమ్ ।
 ఏవం సాహసకర్మాణి న కుర్వంతి జనేశ్వరాః ॥ 41.2 ॥

సంశయే స్థాప్య మాం చేదం బలం చ సవిభీషణమ్ ।
 కష్టం కృతమిదం వీర సాహసం సాహసప్రియ ॥ 41.3 ॥

ఇదానీం మా కృథా వీర ఏవంవిధమచింతితమ్ ।
 త్వయి కించిత్సమాపన్నే కిం కార్యం సీతయా మమ ॥ 41.4 ॥

భరతేన మహాబాహు లక్ష్మణేన యవీయసా ।
 శత్రుఘ్నేన చ శత్రుఘ్న స్వశరీరేణ వా పునః ॥ 41.5 ॥

త్వయి చానాగతే పూర్వమ్ ఇతి మే నిశ్చితా మతిః ।
 జానతశ్చాపి తే వీర్యం మహేంద్రవరుణోపమ ॥ 41.6 ॥

హత్వాఽహం రావణం యుద్ధే సపుత్రబలవాహనమ్ ।
 అభిషిచ్య చ లంకాయాం విభీషణమథాపి చ ।

భరతే రాజ్యమావేశ్య త్యక్త్యే దేహం మహాబల ॥ 41.7 ॥

తమేవంవాదినం రామం సుగ్రీవః ప్రత్యభాషత ॥ 41.8 ॥

తవ భార్యాఽపహర్తారం దృష్ట్వా రాఘవ రావణమ్ ।
 మర్షయామి కథం వీర జానన్ పౌరుషమాత్మనః ॥ 41.9 ॥

ఇత్యేవంవాదినం వీరమ్ అభినంద్య స రాఘవః ।
 లక్ష్మణం లక్ష్మీసంపన్నమ్ ఇదం వచనమబ్రవీత్ ॥ 41.10 ॥

పరిగృహ్యోదకం శీతం వనాని ఫలవంతి చ ।
 బలౌఘం సంవిభజ్యేమం వ్యూహ్య తిష్ఠేమ లక్ష్మణ ॥ 41.11 ॥

లోకక్షయకరం భీమం భయం పశ్యామ్యుపస్థితమ్ ।
 నిబర్హణం ప్రవీరాణామ్ ఋక్షవానరరక్షసామ్ ॥ 41.12 ॥

వాతాశ్చ పరుషా వాంతి కంపతే చ వసుంధరా ।
 పర్వతాగ్రాణి వేపంతే పతంతి ధరణీరుహాః ॥ 41.13 ॥

మేఘాః క్రవ్యాదసంకాశాః పరుషాః పరుషస్వనాః ।
 క్రూరాః క్రూరం ప్రవర్షంతి మిశ్రం శోణితబిందుభిః ॥ 41.14 ॥

రక్తచందనసంకాశాః సంధ్యా పరమదారుణా ।
 జ్వలచ్చ నిపతత్యేతత్ ఆదిత్యాదగ్నిమండలమ్ ॥ 41.15 ॥

ఆదిత్యమభివాశ్యంతి జనయంతో మహద్భయమ్ ।
 దీనా దీనస్వరా ఘోరాః అప్రశస్తా మృగద్విజాః ॥ 41.16 ॥

రజన్యామప్రకాశశ్చ సంతాపయతి చంద్రమాః ।
 కృష్ణరక్తాంతపర్యంతః యథా లోకస్య సంక్షయే ॥ 41.17 ॥

హ్రస్వో రూక్షోఽప్రశస్తశ్చ పరివేషస్సులోహితః ।
 ఆదిత్యమండలే నీలం లక్ష్మ లక్ష్మణ దృశ్యతే ॥ 41.18 ॥

దృశ్యనే న యథావచ్చ నక్షత్రాణ్యభివర్తతే ।
 యుగాంతమివ లోకస్య పశ్య లక్ష్మణ శంసతి ॥ 41.19 ॥

కాకాశ్చ్యేనాస్తథా గృధ్రాః నీచైః పరిపతంతి చ ।
 శివాశ్చాప్యశివా వాచః ప్రవదంతి మహాస్వనాః ॥ 41.20 ॥

క్షీప్రమద్య దురాధర్షాం లంకాం రావణపాలితామ్ ।
 అభియామ జవేనైవ సర్వతో హరిభిర్వృతాః ॥ 41.21 ॥

ఇత్యేవం సంవదన్ వీరః లక్ష్మణం లక్ష్మణాగ్రజః ।
 తస్మాదవతరచ్ఛ్రుం పర్వతాగ్రాన్మహాబలః ॥ 41.22 ॥

అవతీర్య చ ధర్మాత్మా తస్మాచ్చైలాత్ స రాఘవః ।
 పరైః పరమదుర్ధర్షం దదర్శ బలమాత్మనః ॥ 41.23 ॥

సన్నహ్య తు ససుగ్రీవః కపిరాజబలం మహత్ ।
 కాలజ్ఞో రాఘవః కాలే సంయుగాయాభ్యచోదయత్ ॥ 41.24 ॥

తతః కాలే మహాబాహుః బలేన మహతా వృతః ।
 ప్రస్థితః పురతో ధన్వీ లంకామభిముఖః పురీమ్ ॥ 41.25 ॥

తం విభీషణసుగ్రీవౌ హనుమాన్ జాంబవాన్నలః ।

ఋక్షరాజస్తథా నీలః లక్ష్మణశ్చాన్వయుస్తదా ॥ 41.26 ॥

తతః పశ్చాత్పుమహతీ పృతనర్తవనౌకసామ్ ।

ప్రచ్ఛాద్య మహతీం భూమిమ్ అనుయాతి స్మ రాఘవమ్ ॥ 41.27 ॥

శైలశృంగాణి శతశః ప్రవృద్ధాంశ్చ మహీరుహాన్ ।

జగృహుః కుంజరప్రఖ్యాః వానరాః పరవారణాః ॥ 41.28 ॥

తౌ తు దీర్ఘేణ కాలేన భ్రాతౌ రామలక్ష్మణౌ ।

రావణస్య పురీం లంకామ్ ఆసేదతురరిందమౌ ॥ 41.29 ॥

పతాకమాలినీం రమ్యామ్ ఉద్యానవనశోభితామ్ ।

చిత్రవప్రాం సుదుష్ప్రాపామ్ ఉచ్చైః ప్రాకారతోరణామ్ ॥ 41.30 ॥

తాం సురైరపి దుర్ధర్షాం రామవాక్యప్రచోదితామ్ ।

యథానివేశం సంపీడ్య న్యవిశంత వనౌకసః ॥ 41.31 ॥

లంకాయాస్తాత్తరద్వారం శైలశృంగమివోన్నతమ్ ।

రామస్సహనుజో ధన్వీ జుగోప చ రురోధ చ ॥ 41.32 ॥

లంకాముపనివిష్టశ్చ రామో దశరథాత్మజః ।

లక్ష్మణానుచరో వీరః పురీం రావణపాలితామ్ ।

ఉత్తరద్వారమాసాద్య యత్ర తిష్ఠతి రావణః ॥ 41.33 ॥

నాన్యో రామాద్ధి తద్ద్వారం సమర్థః పరిరక్షితుమ్ ।

రావణాధిష్ఠితం భీమం వరుణేనేవ సాగరమ్ ॥ 41.34 ॥

సాయుధై రాక్షసైర్భీమైః అభిగుప్తం సమంతతః ।

లఘూనాం త్రాసజననం పాతాళమివ దానవైః ॥ 41.35 ॥

విన్యస్తాని చ యోధానాం బహూని వివిధాని చ ।

దదర్శాయుధజాలాని తత్రైవ కవచాని చ ॥ 41.36 ॥

పూర్వం తు ద్వారమాసాద్య నీలో హరిచమూపతిః ।

అతిష్ఠత్సహ మైందేన ద్వివిదేన చ వీర్యవాన్ ॥ 41.37 ॥

అంగదో దక్షిణద్వారం జగ్రాహ సుమహాబలః ।

ఋషభేణ గవాక్షేణ గజేన గవయేన చ ॥ 41.38 ॥

హనుమాన్ పశ్చిమద్వారం రరక్ష బలవాన్ కపిః ।

ప్రమాధిప్రఘసాభ్యాం చ వీరైరవ్యైశ్చ సంగతః ॥ 41.39 ॥

మధ్యమే చ స్వయం గుల్మే సుగ్రీవస్సమతిష్ఠత ।

సహ సర్వైర్హరిశ్రేష్ఠైః సుపర్లశ్వసనోపమైః ॥ 41.40 ॥

వానరాణాం తు షట్త్రింశత్ కోట్యః ప్రఖ్యాతయాథపాః ।
నిపీడ్యోపనివిష్టాశ్చ సుగ్రీవో యత్ర వానరః ॥ 41.41 ॥

శాసనేన తు రామస్య లక్ష్మణస్సవిభీషణః ।
ద్వారే ద్వారే హరీణాం తు కోటిం కోటిం న్యవేశయత్ ॥ 41.42 ॥

పశ్చిమేన తు రామస్య సుగ్రీవస్సహజాంబవాన్ ।
అదూరాన్మధ్యమే గుల్మే తస్థౌ బహుబలానుగః ॥ 41.43 ॥

తే తు వానరశార్దూలాః శార్దూలా ఇవ దంష్ట్రీణః ।
గృహీత్వా ద్రుమశైలాగ్రాన్ హృష్టా యుద్ధాయ తస్థిరే ॥ 41.44 ॥

సర్వే వికృతలాంగూలాః సర్వే దంష్ట్రానఖాయుధాః ।
సర్వే వికృతచిత్రాంగాః సర్వే చ వికృతాననాః ॥ 41.45 ॥

దశనాగబలాః కేచిత్ కేచిత్కేచిద్దశగుణోత్తరాః ।
కేచిన్నాగసహస్రస్య బభూవుస్తుల్యవిక్రమాః ॥ 41.46 ॥

సంతి చౌఘబలాః కేచిత్ కేచిచ్ఛతగుణోత్తరాః ।
అప్రమేయబలాశ్చాన్యే తత్రాసన్ హరియూథపాః ॥ 41.47 ॥

అద్భుతశ్చ విచిత్రశ్చ తేషామాసీత్ సమాగమః ।
తత్ర వానరసైన్యానాం శలభానామివోద్యమః ॥ 41.48 ॥

పరిపూర్ణమివాకాశం సంఛన్నేవ చ మేదినీ ।
లంకాముపనివిష్టైశ్చ సంపతద్భిశ్చ వానరైః ॥ 41.49 ॥

శతం శతసహస్రాణాం పృథగ్గృక్షవనాకసామ్ ।
లంకాద్వారాణ్యుపాజగ్ముః అన్యే యోద్ధుం సమంతతః ॥ 41.50 ॥

ఆవృతస్స గిరిస్సర్వైః తైస్సమంతాత్ ప్లవంగమైః ॥ 41.51 ॥
అయుతానాం సహస్రం చ పురీం తామభ్యవర్తత ॥ 41.52 ॥

వానరైర్బలవద్భిశ్చ బభూవ ద్రుమపాణిభిః ।
సంవృతా సర్వతో లంకా దుష్ప్రవేశాఽపి వాయునా ॥ 41.53 ॥

రాక్షసా విస్మయం జగ్ముః సహసాఽభినిపీడితాః ।
వానరైర్మేఘసంకాశైః శక్రతుల్యపరాక్రమైః ॥ 41.54 ॥

మహాన్ శబ్దోఽభవత్తత్ర బలౌఘస్యాభివర్తతః ।
సాగరస్యేవ భిన్నస్య యథా స్యాత్సలిలస్వనః ॥ 41.55 ॥

తేన శబ్దేన మహతా సప్రాకారా సతోరణా ।
లంకా ప్రచలితా సర్వా సశైలవనకాననా ॥ 41.56 ॥

రామలక్ష్మణగుప్తా సా సుగ్రీవేణ చ వాహినీ ।

బభూవ దుర్ధర్షతరా సర్వైరపి సురాసురైః ॥ 41.57 ॥

రాఘవస్సన్నివేశ్యైవ సైన్యం స్వం రక్షసాం వధే ।

సమ్మంత్ర్య మంత్రిభిస్సార్థం నిశ్చిత్వ చ పునః పునః ।

ఆనంతర్యమభిప్రేప్సుః క్రమయోగార్థతత్త్వవిత్ ॥ 41.58 ॥

విభీషణస్యానుమతే రాజధర్మమనుస్మరన్ ।

అంగదం వాలితనయం సమాహూయేదమబ్రవీత్ ॥ 41.59 ॥

గత్వా సౌమ్య దశగ్రీవం బ్రూహి మద్వచనాత్కపే ।

లంఘయిత్వా పురీం లంకాం భయం త్యక్త్వా గతవ్యథః ॥ 41.60 ॥

భ్రష్టశ్రీకగతైశ్చర్య ముమూర్షో నష్టచేతన ।

ఋషీణాం దేవతానాం చ గంధర్వాస్పరసాం తథా ॥ 41.61 ॥

నాగానామథ యక్షాణాం రాజ్ఞాం చ రజనీచర ।

యచ్ఛ పాపం కృతం మోహాత్ అవలిప్తేన రాక్షస ।

తస్య పాపస్య సంప్రాప్తా వ్యుష్టిరద్య దురాసదా ॥ 41.62 ॥

నూనమద్య గతో దర్పః స్వయంభూవరదానజః ।

యస్య దంఢధరస్తేఽహం దారాహరణకర్షితః ।

దండం ధారయమాణస్తు లంకాద్వారే వ్యవస్థితః ॥ 41.63 ॥

పదవీం దేవతానాం చ మహర్షీణాం చ రాక్షస ।

రాజర్షీణాం చ సర్వేషాం గమిష్యసి మయా హతః ॥ 41.64 ॥

బలేన యేన వై సీతాం మాయయా రాక్షసాధమ ।

మామతిక్రామయిత్వా త్వం హృతవాంస్తన్నిదర్భయ ॥ 41.65 ॥

అరాక్షసమిమం లోకం కర్తాఽస్మి నిశితైశ్శరైః ।

న చేచ్ఛరణమభ్యేషి మాముపాదాయ మైథిలీమ్ ॥ 41.66 ॥

ధర్మాత్మా రక్షసాం శ్రేష్ఠః సంప్రాప్తోఽయం విభీషణః ।

లంకైశ్చర్యం ధ్రువం శ్రీమాన్ అయం ప్రాప్నోత్యకంటకమ్ ॥ 41.67 ॥

న హి రాజ్యమధర్మేణ భోక్తుం క్షణమపి త్వయా ।

శక్యం మూర్ఖసహాయేన పాపేనావిదితాత్మనా ॥ 41.68 ॥

యుధ్యస్వ వా ధృతిం కృత్వా శౌర్యమాలంబ్య రాక్షస ।

మచ్ఛరైస్త్యం రణే శాంతః తతః పూతో భవిష్యసి ॥ 41.69 ॥

యద్వా విశసి లోకాంస్త్రీన్ పక్షిభూతో మనోజవః ।

మమ చక్షుష్పథం ప్రాప్య న జీవన్ ప్రతియాస్యసి ॥ 41.70 ॥

బ్రవీమి త్వాం హితం వాక్యం క్రియతామౌర్ష్యదైహికమ్ ।
సుదృష్టా క్రియతాం లంకా జీవితం తే మయి స్థితమ్ ॥ 41.71 ॥

ఇత్యుక్తస్స తు తారేయః రామేణాక్లిష్టకర్మణా ।
జగామాకాశమావిశ్య మూర్తిమానివ హవ్యవాట్ ॥ 41.72 ॥

సోఽతిపత్య ముహూర్తేన శ్రీమాన్ రావణమందిరమ్ ।
దదర్శాసీనమవ్యగ్రం రావణం సచివైస్సహ ॥ 41.73 ॥

తతస్తస్యావిదూరే సః నిపత్య హరిపుంగవః ।
దీప్తాగ్నిసదృశస్తస్థా అజ్గదః కనకాజ్గదః ॥ 41.74 ॥

తద్రామవచనం సర్వమ్ అన్యూనాధికముత్తమమ్ ।
సామాత్యం శ్రావయామాస నివేద్యాత్మానమాత్మనా ॥ 41.75 ॥

దూతోఽహం కోసలేంద్రస్య రామస్యాక్లిష్టకర్మణః ।
వాలిపుత్రోఽంగదో నామ యది తే శ్రోత్రమాగతః ॥ 41.76 ॥

ఆహ త్వాం రాఘవో రామః కౌసల్యానందవర్ధనః ।
నిష్పత్య ప్రతియుధ్యస్వ నృశంస పురుషో భవ ॥ 41.77 ॥

హంతాఽస్మి త్వాం సహామాత్యం సపుత్రజ్ఞాతిబాంధవమ్ ।
నిరుద్విగ్నాస్త్రయో లోకాః భవిష్యంతి హతే త్వయి ॥ 41.78 ॥

దేవదానవయక్షాణాం గంధర్వోరగరక్షసామ్ ।
శత్రుమద్యోద్ధరిష్యామి త్వామృషీణాం చ కంటకమ్ ॥ 41.79 ॥

విభీషణస్య చైశ్వర్యం భవిష్యతి హతే త్వయి ।
న చేత్సత్కృత్య వైదేహీం ప్రణిపత్య ప్రదాస్యసి ॥ 41.80 ॥

ఇత్యేవం పరుషం వాక్యం బ్రువాణే హరిపుంగవే ।
అమర్షవశమాపన్నః నిశాచరగణేశ్వరః ॥ 41.81 ॥

తతస్సరోషతానూక్షః శశాస సచివాంస్తదా ।
గృహ్యతామేష దుర్మేధాః వధ్యతామితి చాసకృత్ ॥ 41.82 ॥

రావణస్య వచశ్రుత్వా దీప్తాగ్ని సమతేజసః ।
జగృహుస్తం తతో ఘోరాః చత్వారో రజనీచరాః ॥ 41.83 ॥

గ్రాహయామాస తారేయః స్వయమాత్మానమాత్మవాన్ ।
బలం దర్శయితుం వీరః యాతుధానగణే తదా ॥ 41.84 ॥

స తాన్ బాహుద్వయే సక్తాన్ ఆదాయ పతగానివ ।
ప్రాసాదం శైలసంకాశమ్ ఉత్పాతాంగదస్తదా ॥ 41.85 ॥

తేఽంతరిక్షాద్వినిర్దూతాః తస్య వేగేన రాక్షసాః ।

భూమౌ నిపతితాస్సర్వే రాక్షసేంద్రస్య పశ్యతః ॥ 41.86 ॥

తతః ప్రాసాదశిఖరం శైలశృంగమివోన్నతమ్ ।

దదర్శ రాక్షసేంద్రస్య వాలిపుత్రః ప్రతాపవాన్ ॥ 41.87 ॥

తత్పఫాలపదాక్రాంతం దశగ్రీవస్య పశ్యతః ।

పురా హిమవతశ్శృంగం వజ్రజీవ విదారితమ్ ॥ 41.88 ॥

భంక్త్వా ప్రాసాదశిఖరం నామ విశ్రావ్య చాత్మనః ।

వినద్య సుమహానాదమ్ ఉత్పపాత విహాయసమ్ ॥ 41.89 ॥

వ్యథయన్ రాక్షసాన్ సర్వాన్ హర్షయంశ్చాపి వానరాన్ ।

స వానరాణాం మధ్యే తు రామసార్వముసాగతః ॥ 41.90 ॥

రావణస్తు పరం చక్రే క్రోధం ప్రాసాదధర్షణాత్ ।

వినాశం చాత్మనః పశ్యన్ నిశ్వాసపరమోఽభవత్ ॥ 41.91 ॥

రామస్తు బహుభిర్హృష్టైః నినదద్భిః ప్లవంగమైః ।

వృతో రిపువధాకాంక్షీ యుద్ధాయైవాభ్యవర్తత ॥ 41.92 ॥

సుషేణస్తు మహావీర్యః గిరికూటోపమో హరిః ।

బహుభిస్సంవృతస్తత్ర వానరైః కామరూపిభిః ॥ 41.93 ॥

చతుర్ద్వారాణి సర్వాణి సుగ్రీవచనాత్కృపిః ।

పర్యక్రామత దుర్ధర్షః నక్షత్రాణీవ చంద్రమాః ॥ 41.94 ॥

తేషామక్షాహిణిశతం సమవేక్ష్య వనాకసామ్ ।

లంకాముపనివిష్టానాం సాగరం చాభివర్తతామ్ ॥ 41.95 ॥

రాక్షసా విస్మయం జగ్ముః త్రాసం జగ్ము స్తథాఽపరే ।

అపరే సమరోద్ధర్షాత్ హర్ష మేవ ప్రపేదిరే ॥ 41.96 ॥

కృత్స్నం హి కపిభిర్వ్యాప్తం ప్రాకారపరిఖాంతరమ్ ।

దదృశూ రాక్షసా దీనాః ప్రాకారం వానరీకృతమ్ ॥ 41.97 ॥

హాహాకారం ప్రకుర్వంతి రాక్షసా భయమోహితాః ॥ 41.98 ॥

తస్మిన్ మహాభీషణకే ప్రవృత్తే, కోలాహలే రాక్షసరాజధాన్యామ్ ।

ప్రగృహ్య రక్షాంసి మహాయుధాని, యుగాంతవతా ఇవ సంవిచేరుః ॥41.99॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ఏకచత్వారింశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ద్విచత్వారింశస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరస్యసోత్తమ ।

భో దశస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

తతస్తే రాక్షసాస్తత్ర గత్వా రావణమందిరమ్ ।

న్యవేదయన్ పురీం రుద్ధాం రామేణ సహ వానరైః ॥ 42.1 ॥ (2 సార్లు)

రుద్ధాం తు నగరీం శ్రుత్వా జాతక్రోధో నిశాచరః ।

విధానం ద్విగుణం కృత్వా ప్రాసాదం సోఽధ్యరోహత ॥ 42.2 ॥

స దదర్శావృతాం లంకాం సశైలవనకాననామ్ ।

అసంఖ్యేయైర్హరిగణైః సర్వతో యుద్ధకాంక్షిభిః ॥ 42.3 ॥

స దృష్ట్వా వానరైస్సర్వాం వసుధాం కవలీకృతామ్ ।

కథం క్షపయితవ్యాస్సుః ఇతి చింతాపరోఽభవత్ ॥ 42.4 ॥

స చింతయిత్వా సుచిరం ధైర్యమాలంబ్య రావణః ।

రాఘవం హరియూథాంశ్చ దదర్శాయతలోచనః ॥ 42.5 ॥

రాఘవస్సహ సైన్యేన ముదితో నామ పుష్పవే ।

లంకాం దదర్శ గుప్తాం వై సర్వతో రాక్షసైర్హృతామ్ ॥ 42.6 ॥

దృష్ట్వా దాశరథిర్లంకాం చిత్రధ్వజపతాకినీమ్ ।

జగామ సహసా సీతాం దూయమానేన చేతసా ॥ 42.7 ॥

అత్ర సా మృగశాబాక్షీ మత్కృతే జనకాత్మజా ।

పీడ్యతే శోకసంతప్తా కృశా స్థండిలశాయినీ ॥ 42.8 ॥

పీడ్యమానాం స ధర్మాత్మా వైదేహీమనుచింతయన్ ।

క్షీప్రమాజ్ఞాపయామాస వానరాన్ ద్విషతాం వధే ॥ 42.9 ॥

ఏవముక్తే తు వచనే రామేణాక్లిష్టకర్మణా ।

సంఘర్షమాణాః స్లవగాః సింహనాధైరనాదయన్ ॥ 42.10 ॥

శిఖరైర్వికిరామైనాం లంకాం ముష్టిభిరేవ వా ।

ఇతి స్మ దధిరే సర్వే మనాంసి హరియూథపాః ॥ 42.11 ॥

ఉద్యమ్య గిరిశృంగాణి శిఖరాణి మహాంతి చ ।

తరూంశ్చోత్పాట్య వివిధాన్ తిష్ఠంతి హరియూథపాః ॥ 42.12 ॥

ప్రేక్షతో రాక్షసేంద్రస్య తాన్యనీకాని భాగశః ।

రాఘవప్రియకామార్థం లంకామారురుహుస్తదా ॥ 42.13 ॥

తే తామ్రవక్త్రా హేమాభాః రామార్థే త్యక్తజీవితాః ।

లంకామేవాభ్యవర్తంత సాలతాలశిలాయుధాః ॥ 42.14 ॥

తే ద్రుమైః పర్వతాగ్రైశ్చ ముష్టిభిశ్చ ప్లవంగమాః ।
 ప్రాకారాగ్రాణ్యరణ్యాని మమంధుస్తోరణాని చ ॥ 42.15 ॥
 పరిభాః పూరయంతి స్మ ప్రసన్నసలిలాయుతాః ।
 పాంసుభిః పర్వతాగ్రైశ్చ తృణైః కాష్టైశ్చ వానరాః ॥ 42.16 ॥
 తతస్సహస్రయూథాశ్చ కోటీయూథాశ్చ వానరాః ।
 కోటీశతయుతాశ్చాన్యే లంకామారురుహుస్తదా ॥ 42.17 ॥
 కాంచనాని ప్రమృద్నంతః తోరణాని ప్లవంగమాః ।
 కైలాసశిఖరాభాణి గోపురాణి ప్రమథ్య చ ॥ 42.18 ॥
 ఆప్లవంతః ప్లవంతశ్చ గర్జంతశ్చ ప్లవంగమాః ।
 లంకాం తామభిధావంతి మహావారణసన్నిభాః ॥ 42.19 ॥
 జయత్యతిబలో రామః లక్ష్మణశ్చ మహాబలః ।
 రాజా జయతి సుగ్రీవః రాఘవేణాభిపాలితః ॥ 42.20 ॥
 ఇత్యేవం ఘోషయంతశ్చ గర్జంతశ్చ ప్లవంగమాః ।
 అభ్యధావంత లంకాయాః ప్రాకారం కామరూపిణః ॥ 42.21 ॥
 వీరబాహుస్సుబాహుశ్చ నలశ్చ వనగోచరః ।
 నిపీడ్యోపనివిష్టాస్తే ప్రాకారం హరియూథపాః ।
 ఏతస్మిన్నంతరే చక్రుః స్కంధావారనివేశనమ్ ॥ 42.22 ॥
 పూర్వద్వారం తు కుముదః కోటీభిర్దశభిర్వృతః ।
 ఆవృత్య బలవాంస్తస్థా హరిభిర్జితకాశిభిః ॥ 42.23 ॥
 సాహాయ్యార్థం తు తస్యైవ నివిష్టః ప్రఘసో హరిః ।
 పనసశ్చ మహాబాహుః వానరైర్బహుభిర్వృతః ॥ 42.24 ॥
 దక్షిణం ద్వారమాగమ్య వీరశ్చతవలిః కపిః ।
 ఆవృత్య బలవాంస్తస్థా వింశత్యా కోటీభిర్వృతః ॥ 42.25 ॥
 సుషేణః పశ్చిమద్వారం గతస్తారాపితా హరిః ।
 ఆవృత్య బలవాంస్తస్థా షష్టికోటీభిరావృతః ॥ 42.26 ॥
 ఉత్తరం ద్వారమాసాద్య రామస్సౌమిత్రిణా సహ ।
 ఆవృత్య బలవాంస్తస్థా సుగ్రీవశ్చ హరీశ్వరః ॥ 42.27 ॥
 గోలాంగూలో మహాకాయః గవాక్షో భీమదర్శనః ।
 వృతః కోట్యా మహావీర్యః తస్థా రామస్య పార్శ్వతః ॥ 42.28 ॥
 ఋక్షాణాం భీమవేగానాం ధూమ్రశ్శత్రునిబర్హణః ।
 వృతః కోట్యా మహావీర్యః తస్థా రామస్య పార్శ్వతః ॥ 42.29 ॥

సన్నద్ధస్తు మహావీర్యః గదాపాణిర్విభీషణః ।
 వృతో యత్తైస్తు సచివై తస్థా తత్ర మహాబలః ॥ 42.30 ॥
 గజో గవాక్షో గవయః శరభో గంధమాదనః ।
 సమంతాత్పరిధావంతః రరక్షుర్హరివాహినీమ్ ॥ 42.31 ॥
 తతః కోపపరీతాత్మా రావణో రాక్షసేశ్వరః ।
 నిర్యాణం సర్వసైన్యానాం ద్రుతమాజ్ఞాపయత్తదా ॥ 42.32 ॥
 ఏతచ్ఛ్రుత్వా తతో వాక్యం రావణస్య ముఖోద్గతమ్ ।
 సహసా భీమనిర్ఘోషమ్ ఉద్ఘుష్టం రజనీచరైః ॥ 42.33 ॥
 తతః ప్రచోదితా భేర్యః చంద్రపాండరపుష్కరాః ।
 హేమకోణాహతా భీమాః రాక్షసానాం సమంతతః ॥ 42.34 ॥
 వినేదుశ్చ మహాఘోషాః శంఖాశ్చతసహస్రశః ।
 రాక్షసానాం సుఘోరాణాం ముఖమారుతపూరితాః ॥ 42.35 ॥
 తే బభుశ్శుభ్రానీలాంగాః సశంఖా రజనీచరాః ।
 విద్యున్మండలసన్నద్ధాః సబలాకా ఇవాంబుదాః ॥ 42.36 ॥
 నిష్పతంతి తతస్సైన్యాః హృష్టా రావణచోదితాః ।
 సమయే పూర్యమాణస్య వేగా ఇవ మహేలాదధేః ॥ 42.37 ॥
 తతో వానరసైన్యేన ముక్తో నాదస్సమంతతః ।
 మలయః పూరితో యేన ససానుప్రస్థకందరః ॥ 42.38 ॥
 శంఖదుందుభిసంఘుష్టః సింహనాదస్తరస్వినామ్ ।
 పృథివీం చాంతరిక్షం చ సాగరం చైవ నాదయన్ ॥ 42.39 ॥
 గజానాం బృంహితైస్సార్థం హయానాం హ్రేషితైరపి ।
 రథానాం నేమిఘోషైశ్చ రక్షసాం వదనస్వనః ॥ 42.40 ॥
 ఏతస్మిన్నంతరే ఘోరః సంగ్రామస్సమవర్తత ।
 రక్షసాం వానరాణాం చ యథా దేవాసురే పురా ॥ 42.41 ॥
 తే గదాభిః ప్రదీప్తాభిః శక్తిశూలపరశ్వధైః ।
 నిజఘ్నుర్వానరాన్ ఘోరాః కథయంతస్స్విక్రమాన్ ॥ 42.42 ॥
 వానరాశ్చ మహావీర్యాః రాక్షసాన్ జఘ్నురాహవే ।
 జయత్యతిబలో రామః లక్ష్మణాశ్చ మహాబలః ।
 రాజా జయతి సుగ్రీవః ఇతి శబ్దో మహానభూత్ ॥ 42.43 ॥
 రాజన్ జయ జయేత్యుక్త్యా స్వస్వనామకథాంతతః ।
 తథా వృక్షైర్మహాకాయాః పర్వతాగ్రైశ్చ వానరాః ।

నిజఘ్నుస్తాని రక్షాంసి నఖైర్లంతైశ్చ వేగితాః ॥ 42.44 ॥

రాక్షసాస్త్వపరే భీమాః ప్రాకారస్థా మహీగతాన్ ।
భిందిపాలైశ్చ ఖడ్గైశ్చ శూలైశ్చైవ వ్యదారయన్ ॥ 42.45 ॥

వానరాశ్చాపి సంక్రుద్ధాః ప్రాకారస్థాన్ మహీగతాః ।
రాక్షసాన్ పాతయామాసుః సమాఘ్నత్య ప్లవంగమాః ॥ 42.46 ॥

స సంప్రహారస్తుములః మాంసశోణితకర్దమః ।
రక్షసాం వానరాణాం చ సంబభూవాద్భుతోపమః ॥ 42.47 ॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।
భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ద్విచత్వారింశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే త్రిచత్వారింశస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।
భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

యుధ్యతాం తు తతస్తేషాం వానరాణాం మహాత్మనామ్ ।
రక్షసాం సంబభూవాథ బలకోపస్సుదారుణః ॥ 43.1 ॥ (2 సార్లు)

తే హయైః కాంచనాపీఠైః ధ్వజైశ్చాగ్నిశిఖోపమైః ।
రథైశ్చాదిత్యసంకాశైః కవచైశ్చ మనోరమైః ॥ 43.2 ॥

నిర్యయూ రాక్షసవ్యాఘ్రూః నాదయంతో దిశో దశ ।
రాక్షసా భీమకర్మాణః రావణస్య జయైషిణః ॥ 43.3 ॥

వానరాణామపి చమూః బృహతీ జయమిచ్ఛతామ్ ।
అభ్యధావత తాం సేనాం రక్షసాం కామరూపిణామ్ ॥ 43.4 ॥

ఏతస్మిన్నంతరే తేషామ్ అన్యోన్యమభిధావతామ్ ।
రక్షసాం వానరాణాం చ ద్వంద్వయుద్ధమవర్తత ॥ 43.5 ॥

అంగదేనేంద్రజిత్సార్థం వాలిపుత్రేణ రాక్షసః ।
అయుధ్యత మహాతేజాః త్ర్యంబకేణ యథాఽంతకః ॥ 43.6 ॥

ప్రజంఘేన చ సంపాతిః నిత్యం దుర్మర్షణో రణే ।
జంబుమాలినమారబ్ధః హనూమానపి వానరః ॥ 43.7 ॥

సంగతస్సుమహాక్రోధః రాక్షసో రావణానుజః ।
సమరే తీక్ష్ణవేగేన మిత్రఘ్నేన విభీషణః ॥ 43.8 ॥

తపనేన గజస్పార్థం రాక్షసేన మహాబలః ।
 నికుంభేన మహాతేజాః నీలోఽపి సమయుధ్యత ॥ 43.9 ॥
 వానరేంద్రస్తు సుగ్రీవః ప్రఘసేన సమాగతః ।
 సంగతస్సమరే శ్రీమాన్ విరూపాక్షేణ లక్ష్మణః ॥ 43.10 ॥
 అగ్నికేతుశ్చ దుర్ధర్షః రశ్మికేతుశ్చ రాక్షసః ।
 సుప్తఘ్నో యజ్ఞకోపశ్చ రామేణ సహ సంగతాః ॥ 43.11 ॥
 వజ్రముష్టిస్తు మైందేన ద్వివిదేనాశనిప్రభః ।
 రాక్షసాభ్యాం సుఘోరాభ్యాం కపిముఖ్యా సమాగతౌ ॥ 43.12 ॥
 వీరః ప్రతపనో ఘోరః రాక్షసో రణదుర్ధరః ।
 సమరే తీక్ష్ణవేగేన నలేన సమయుధ్యత ॥ 43.13 ॥
 ధర్మస్య పుత్రో బలవాన్ సుషేణ ఇతి విశ్రుతః ।
 స విద్యున్మాలినా సార్థమ్ అయుధ్యత మహాకపిః ॥ 43.14 ॥
 వానరాశ్చాపరే భీమః రాక్షసైరపరైస్సహ ।
 ద్వంద్వం సమీయుర్బహుధా యుద్ధాయ బహుభిస్సహ ॥ 43.15 ॥
 తత్రాసీత్సుమహద్యుద్ధం తుములం రోమహర్షణమ్ ।
 రక్షసాం వానరాణాం చ వీరాణాం జయమిచ్ఛతామ్ ॥ 43.16 ॥
 హరిరాక్షసదేహీభ్యః ప్రభూతాః కేశశాద్యలాః ।
 శరీరసంఘాటవహాః ప్రసస్రుశ్శోణితాపగాః ॥ 43.17 ॥
 ఆజఘానేంద్రజిత్ క్రుద్ధః వజ్రేణేవ శతక్రతుః ।
 అంగదం గదయా వీరం శత్రుసైన్యవిదారణమ్ ॥ 43.18 ॥
 తస్య కాంచనచిత్రాంగం రథం సాశ్వం ససారథిమ్ ।
 జఘాన సమరే శ్రీమాన్ అంగదో వేగవాన్ కపిః ॥ 43.19 ॥
 సంపాతిస్తు త్రిభిర్బాణైః ప్రజంఘేన సమాహతః ।
 నిజఘానాశ్వకర్ణేన ప్రజంఘం రణమూర్ధని ॥ 43.20 ॥
 జంబుమాలీ రథస్థస్తు రథశక్త్యా మహాబలః ।
 బిభేద సమరే క్రుద్ధః హనూమంతం స్తనాంతరే ॥ 43.21 ॥
 తస్య తం రథమాస్థాయ హనూమాన్మారుతాత్మజః ।
 ప్రమమాధ తలేనాశు సహ తేనైవ రక్షసా ॥ 43.22 ॥
 నదన్ ప్రతపనో ఘోరః నలం సోఽప్యన్వధావత ॥ 43.23 ॥
 నలః ప్రతపనస్యాశు పాతయామాస చక్షుషీ ।
 భిన్నగాత్రశ్శరైస్త్వైః క్షిప్రహస్తేన రక్షసా ॥ 43.24 ॥

గ్రసంతమివ సైన్యాని ప్రఘసం వానరాధిపః ।

సుగ్రీవస్సప్తపర్ణేన నిర్భిభేద జఘాన చ ॥ 43.25 ॥

అగ్నికేతుశ్చ దుర్ధర్షః రశ్మికేతుశ్చ రాక్షసః ।

సుప్తఘ్నో యజ్ఞకోపశ్చ రామం నిర్భిభిదుశ్శరైః ॥ 43.26 ॥

తేషాం చతుర్థాం రామస్తు శిరాంసి నిశితైశ్శరైః ।

క్రుద్ధశ్చతుర్భిశ్చిచ్ఛేద ఘోరైరగ్నిశిఖోపమైః ॥ 43.27 ॥

వజ్రముష్టిస్తు మైందేన ముష్టినా నిహతో రణే ॥ 43.27-1 ॥

పపాత సరథస్సాశ్వః పురాట్ట ఇవ భూతలే ॥ 43.28 ॥

నికుంభస్తు రణే నీలం నీలాంజనచయప్రభమ్ ।

నిర్భిభేద శరైస్తీక్షైః కరైర్మేఘమివాంశుమాన్ ॥ 43.29 ॥

పునశ్చరశతేనాథ క్షిప్రహస్తో నిశాచరః ।

బిభేద సమరే నీలం నికుంభః ప్రజహోస చ ॥ 43.30 ॥

తస్యైవ రథచక్రేణ నీలో విష్ణురివాహవే ।

శిరశ్చిచ్ఛేద సమరే నికుంభస్య చ సారథేః ॥ 43.31 ॥

వజ్రాశనిసమస్పర్శః ద్వివిదోఽప్యశనిప్రభమ్ ।

జఘాన గిరిశృంగేణ మిషతాం సర్వరక్షసామ్ ॥ 43.32 ॥

ద్వివిదం వానరేంద్రం తు నగయోధినమాహవే ।

శరైరశనిసంకాశైః స వివ్యాధాశనిప్రభః ॥ 43.33 ॥

స శరైరతివిద్ధాంగః ద్వివిదః క్రోధమూర్ఛితః ।

సాలేన సరథం సాశ్వం నిజఘానాశనిప్రభమ్ ॥ 43.34 ॥

విద్యున్మాలీ రథస్థస్తు శరైః కాంచనభూషణైః ।

సుషేణం తాడయామాస ననాద చ ముహుర్ముహుః ॥ 43.35 ॥

తం రథస్థమథో దృష్ట్వా సుషేణో వానరోత్తమః ।

గిరిశృంగేణ మహతా రథమాశు న్యపాతయత్ ॥ 43.36 ॥

లాఘవేన తు సంయుక్తః విద్యున్మాలీ నిశాచరః ।

అపక్రమ్య రథాత్పూర్ణం గదాపాణిః క్షితౌ స్థితః ॥ 43.37 ॥

తతః క్రోధసమావిష్టః సుషేణో హరిపుంగవః ।

శిలాం సుమహతీం గృహ్య నిశాచరమభిద్రవత్ ॥ 43.38 ॥

తమాపతంతం గదయా విద్యున్మాలీ నిశాచరః ।

వక్షస్యభిజఘానాశు సుషేణం హరిసత్తమమ్ ॥ 43.39 ॥

గదాప్రహారం తం ఘోరమ్ అచింత్య ప్లవగోత్తమః ।

తాం శిలాం పాతయామాస తస్యోరసి మహామృధే ॥ 43.40 ॥

శిలాప్రహారాభిహతః విద్యున్నాళీ నిశాచరః ।

నిష్పిష్టహృదయో భూమౌ గతాసుర్నిపపాత హా ॥ 43.41 ॥

ఏవం తైర్వానరైశ్చురైః శూరాస్తే రజనీచరాః ।

ద్వంద్వే విమృదితాస్తత దైత్యా ఇవ దివౌకసైః ॥ 43.42 ॥

భగ్నైః ఖడ్గైర్గదాభిశ్చ శక్తితోమరపట్టిశైః ।

అపవిద్మైశ్చ భిన్నైశ్చ రథైస్సాంగ్రామికైర్లయైః ॥ 43.43 ॥

నిహతైః కుంజరైర్మత్తైః తథా వానరరాక్షసైః ।

చక్రాక్షయుగదండైశ్చ భగ్నైర్ధరణిసంశ్రితైః ।

బభూవాయోధనం ఘోరం గోమాయుగణసంకులమ్ ॥ 43.44 ॥

కబంధాని సముత్పేతుః దిక్షు వానరరక్షసామ్ ।

విమర్దే తుములే తస్మిన్ దేవాసురరణోపమే ॥ 43.45 ॥

విదార్యమాణా హరిపుంగవైస్తదా, నిశాచరాశ్శోణితదిగ్దగాత్రాః ।

పునస్సుయుద్ధం తరసా సమాస్థితాః, దివాకరస్యాస్తమయాభికాంక్షిణః ॥43.46॥(2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృసోత్తమ ।

భో దశాస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే త్రిచత్వారింశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే చతుశ్చత్వారింశస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృసోత్తమ ।

భో దశాస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

యుధ్యతామేవ తేషాం తు తదా వానరరక్షసామ్ ।

రవిరస్తంగతో రాత్రిః ప్రవృత్తా ప్రాణహారిణీ ॥ 44.1 ॥ (2 సార్లు)

అన్యోన్యం బద్ధవైరాణాం ఘోరాణాం జయమిచ్ఛతామ్ ।

సంప్రవృత్తం నిశాయుద్ధం తదా వానరరక్షసామ్ ॥ 44.2 ॥

రాక్షసోఽసీతి హరయః హరిశ్చాసీతి రాక్షసాః ।

అన్యోన్యం సమరే జఘ్నుః తస్మింస్తమసి దారుణే ॥ 44.3 ॥

జహి దారయ చైహీతి కథం విద్రవసీతి చ ।

ఏవం సుతుములశ్శబ్దః తస్మింస్తమసి శుశ్రువే ॥ 44.4 ॥

కాలాః కాంచనసన్నాహాః తస్మింస్తమసి రాక్షసాః ।

సంప్రాదృశ్యంత శైలేంద్రాః దీప్తైషధివనా ఇవ ॥ 44.5 ॥

తస్మింస్తమసి దుష్పారే రాక్షసాః క్రోధమూర్చితాః ।
పరిపేతుర్మహావేగాః భక్షయంతః ప్లవంగమాన్ ॥ 44.6 ॥

తే హయాన్ కాంచనాపీడాన్ ధ్వజాంశ్చగ్నిశిఖోపమాన్ ।
ఆఘ్రత్య దశనైస్తీక్షణైః భీమకోపా వ్యదారయన్ ॥ 44.7 ॥

వానరా బలినో యుద్ధే అక్షోభయన్ రాక్షసీం చమూమ్ ।
కుంజరాన్ కుంజరారోహాన్ పతాకాధ్వజినో రథాన్ ।
చకర్షుశ్చ దదంశుశ్చ దశనైః క్రోధమూర్చితాః ॥ 44.8 ॥

లక్ష్మణశ్చాపి రామశ్చ శరైరాశీవిషోపమైః ।
దృశ్యాదృశ్యాని రక్షాంసి ప్రవరాణి నిజఘ్నతుః ॥ 44.9 ॥

తురంగఖురవిధ్వస్తం రథనేమిసముత్థితమ్ ।
రురోధ కర్ణనేత్రాణి యుధ్యతాం ధరణీరజః ॥ 44.10 ॥

వర్తమానే మహాఘోరే సంగ్రామే రోమహర్షణే ।
రుధిరోదా మహాఘోరాః నద్యస్తత్ర ప్రసుప్రువుః ॥ 44.11 ॥

తతో భేరీమృదంగానాం పణవనాం చ నిస్వనః ।
శంఖవేణుస్వనోన్మిత్రః సంబభూవాద్భుతోపమః ।
విమర్దే తుములే తస్మిన్ దేవాసురరణోపమే ॥ 44.12 ॥

హతానాం స్తనమానానాం రాక్షసానాం చ నిస్వనః ।
శస్త్రానాం వానరాణాం చ సంబభూవాతిదారుణః ॥ 44.13 ॥

హతైర్వానరవీరైశ్చ శక్తిశూలపరశ్వధైః ।
నిహతైః పర్వతాగ్రైశ్చ రాక్షసైః కామరూపిభిః ॥ 44.14 ॥

శస్త్రపుష్పోపహారా చ తత్రాసీద్యుద్ధమేదినీ ।
దుష్ట్రేయా దుర్నివేశా చ శోణితాస్రావకర్దమా ॥ 44.15 ॥

సా బభూవ నిశా ఘోరా హరిరాక్షసహారిణీ ।
కాలరాత్రీవ భూతానాం సర్వేషాం దురతిక్రమా ॥ 44.16 ॥

తతస్తే రాక్షసాస్తత్ర తస్మింస్తమసి దారుణే ।
రామమేవాభ్యవర్తంత సంస్పృష్టాశ్చరవృష్టిభిః ॥ 44.17 ॥

తేషా మాపతతాం శబ్దః క్రుద్ధానామపి గర్జతామ్ ।
ఉద్వర్త ఇవ సప్తానాం సముద్రాణాం ప్రశుశ్రువే ॥ 44.18 ॥

తేషాం రామశ్చరైష్షడ్భిః షడ్జఘాన నిశాచరాన్ ।
నిమేషాంతరమాత్రేణ శితైరగ్నిశిఖోపమైః ॥ 44.19 ॥

యమశత్రుశ్చ దుర్ధర్షః మహాపార్శ్వమపెలాదరౌ ।
 వజ్రదంష్ట్రో మహాకాయః తౌ చోభౌ శుకసారణౌ ॥ 44.20 ॥
 తే తు రామేణ బాణౌఘైః సర్వే మర్మసు తాడితాః ।
 యుద్ధాదపస్యతాస్తత్ర సావశేషాయుషోఽభవన్ ॥ 44.21 ॥
 తత్ర కాంచనచిత్రాంగైః శరైరగ్నిశిఖోపమైః ।
 దిశశ్చకార విమలాః ప్రదిశశ్చ మహాబలః ।
 రామనామాంకితైర్బాణైః వ్యాప్తం తద్రణమండలమ్ ॥ 44.22 ॥
 యే త్వన్యే రాక్షసా భీమాః రామస్యాభిముఖే స్థితాః ।
 తేఽపి నష్టాస్సమాసాద్య పతంగా ఇవ సావకమ్ ॥ 44.23 ॥
 సువర్ణపుంఖైర్విశిఖైః సంపతద్భిస్సహస్రశః ।
 బభూవ రజనీ చిత్రా ఖద్యోతైరివ శారదీ ॥ 44.24 ॥
 రాక్షసానాం చ నినదైః హరీణాం చాపి నిస్పవైః ।
 సా బభూవ నిశా ఘోరా భూయో ఘోరతరా తదా ॥ 44.25 ॥
 తేన శబ్దేన మహతా ప్రవృద్ధేన సమంతతః ।
 త్రికూటః కందరాకీర్ణః ప్రవ్యాహరదివాచలః ॥ 44.26 ॥
 గోలాంగూలా మహాకాయాః తమసా తుల్యవర్చసః ।
 సంపరిష్వజ్య బాహుభ్యాం భక్షయన్ రజనీచరాన్ ॥ 44.27 ॥
 అంగదస్తు రణే శత్రుం నిహంతుం సముపస్థితః ।
 రావణిం నిజఘనాశు సారథిం చ హయానపి ॥ 44.28 ॥
 వర్తమానే తదా ఘోరే సంగ్రామే భృశదారుణే ।
 ఇన్ద్రజిత్తు రథం త్యక్త్యా హతాశ్వో హతసారథిః ।
 అంగదేన మహాకాయః తత్రైవాంతరథీయత ॥ 44.29 ॥
 తత్కర్మ వాలిపుత్రస్య సర్వే దేవాస్సహర్షిభిః ।
 తుష్టువుః పూజనార్హస్య తౌ చోభౌ రామలక్ష్మణౌ ॥ 44.30 ॥
 ప్రభావం సర్వభూతాని విదురింద్రజితో యుధి ।
 అదృశ్యస్సర్వభూతానాం యోఽభవద్యుధి దుర్జయః ।
 తేన తే తం మహాత్మానం తుష్టా దృష్ట్వా ప్రధర్షితమ్ ॥ 44.31 ॥
 తతః ప్రహృష్టాః కపయః ససుగ్రీవవిభీషణాః ।
 సాధు సాధ్వితి నేదుశ్చ దృష్ట్వా శత్రుం ప్రధర్షితమ్ ॥ 44.32 ॥
 ఇంద్రజిత్తు తదా తేన నిర్జితో భీమకర్మణా ।
 సంయుగే వాలిపుత్రేణ క్రోధం చక్రే సుదారుణమ్ ॥ 44.33 ॥

ఏతస్మిన్నంతరే రామః వానరాన్ వాక్యమబ్రవీత్ || 44.34 ||

సర్వే భవంతస్త్రిష్టంతు కపిరాజేన సంగతాః || 44.35 ||

స బ్రహ్మణా దత్తవరః త్రైలోక్యం బాధతే భృశమ్ ।

భవతామర్థసిద్ధ్యర్థం కాలేన స సమాగతః ।

అద్వైవ క్షమితవ్యం మే భవంతో విగతజ్వరాః || 44.36 ||

సోఽంతర్దానగతః పాపః రావణీ రణకర్కశః ।

అదృశ్యో నిశితాన్ బాణాన్ ముమోచాశని వర్చసః || 44.37 ||

స రామం లక్ష్మణం చైవ ఘోరైర్నాగమయైశ్చరైః ।

బిభేద సమరే క్రుద్ధః సర్వగాత్రేషు రాక్షసః || 44.38 ||

మాయయా సంవృతస్తత్ర మోహయన్ రాఘవో యుధి ।

అదృశ్యస్సర్వభూతానాం కూటయోధీ నిశాచరః ।

బబంధ శరబంధేన భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ || 44.39 ||

తౌ తేన పురుషవ్యాఘ్రౌ క్రుద్ధేనాశీవిషైశ్చరైః ।

సహసా నిహతౌ వీరౌ తదా ప్రైక్షంత వానరాః || 44.40 ||

ప్రకాశరూపస్తు యదా న శక్తః, తౌ బాధితుం రాక్షసరాజపుత్రః ।

మాయాం ప్రయోక్తుం సముపాజగామ, బబంధ తౌ రాజసుతౌ మహాత్మా || 44.41||

(2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే చతుశ్చత్వారింశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే పంచచత్వారింశస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ||

స తస్య గతిమన్విచ్ఛన్ రాజపుత్రః ప్రతాపవాన్ ।

దిదేశాతిబలో రామః దశవానరయూథపాన్ || 45.1 || (2 సార్లు)

ద్వౌ సుషేణస్య దాయాదౌ నీలం చ ప్లవగర్షభమ్ ।

అంగదం వాలిపుత్రం చ శరభం చ తరస్వినమ్ || 45.2 ||

వినతం జాంబవంతం చ సానుప్రస్థం మహాబలమ్ ।

ఋషభం చర్షభస్కంధం ఆదిదేశ పరంతపః || 45.3 ||

తే సంప్రహృష్టౌ హరయః భీమానుద్యమ్య పాదపాన్ ।

ఆకాశం వివిశుస్సర్వే మార్గమాణా దిశో దశ || 45.4 ||

తేషాం వేగవతాం వేగమ్ ఇషుభిర్వేగవత్తరైః ।
 అస్త్రవిత్పరమాస్త్రైస్తు వారయామాస రావణిః ॥ 45.5 ॥
 తం భీమవేగా హరయః నారాచైః క్షతవిగ్రహాః ।
 అంధకారే న దదృశుః మేఘైస్సూర్యమివావృతమ్ ॥ 45.6 ॥
 రామలక్ష్మణయోరేవ సర్వదేహాభిదశ్శరాన్ ।
 భృశమావేశయామాస రావణిస్సమితింజయః ॥ 45.7 ॥
 నిరంతరశరీరా తౌ భ్రాతరా రామలక్ష్మణౌ ।
 క్రుద్ధేనేంద్రజితా వీరా పన్నగైశ్చరతాం గతైః ॥ 45.8 ॥
 తయోః క్షతజమార్గేణ సుస్రావ రుధిరం బహు ।
 తావుభౌ చ ప్రకాశేతే పుష్పితావివ కింశుకౌ ॥ 45.9 ॥
 తతః పర్యంతరక్తాక్షః భిన్నాంజనచయోపమః ।
 రావణిర్భ్రాతరా వాక్యమ్ అంతర్ధానగతోఽబ్రవీత్ ॥ 45.10 ॥
 యుధ్యమానమనాలక్ష్యం శక్రోఽపి త్రిదశేశ్వరః ।
 ద్రష్టుమాసాదితుం వాఽపి న శక్తః కింపునర్యువామ్ ॥ 45.11 ॥
 ప్రావృతావిషుజాలేన రాఘవౌ కంకపత్రిణా ।
 ఏష రోషపరీతాత్మా నయామి యమసాదనమ్ ॥ 45.12 ॥
 ఏవముక్త్యా తు ధర్మజ్ఞౌ భ్రాతరా రామలక్ష్మణౌ ।
 నిర్భిభేద శితైర్బాణైః ప్రజహర్ష ననాద చ ॥ 45.13 ॥
 భిన్నాంజనచయశ్యామః విస్ఫార్య విపులం ధనుః ।
 భూయో భూయశ్శరాన్ ఘోరాన్ విససర్జ మహామృధే ॥ 45.14 ॥
 తతో మర్మసు మర్మజ్ఞః మజ్జయన్నిశితాన్ శరాన్ ।
 రామలక్ష్మణయోర్వీరః ననాద చ ముహుర్ముహుః ॥ 45.15 ॥
 బద్ధౌ తు శరబద్ధేన తావుభౌ రణమూర్ధని ।
 నిమేషాంతరమాత్రేణ న శేకతురుదీక్షితుమ్ ॥ 45.16 ॥
 తతో విభిన్నసర్వాంగౌ శరశల్యాచితావుభౌ ।
 ధ్వజావివ మహేంద్రస్య రజ్జుముక్తౌ ప్రకంపితౌ ॥ 45.17 ॥
 తౌ సంప్రచలితౌ వీరా మర్మభేదేన కర్చితౌ ।
 నిపేతతుర్మహేష్వాసౌ జగత్యాం జగతీపతీ ॥ 45.18 ॥
 తౌ వీరశయనే వీరా శయానౌ రుధిరోక్షితౌ ।
 శరవేష్టితసర్వాంగౌ ఆర్తౌ పరమపీడితౌ ॥ 45.19 ॥

నహ్యవిద్ధం తయోర్గాత్రే బభూవాంగులమంతరమ్ ।

నానిర్భిన్నం న చాస్తబ్ధమ్ ఆకరాగ్రాదజిహ్మగైః ॥ 45.20 ॥

తౌ తు క్రూరేణ నిహతౌ రక్షసా కామరూపిణా ।

అస్యక్ సుస్రువతుస్తీవ్రం జలం ప్రప్రవణావివ ॥ 45.21 ॥

పసాత ప్రథమం రామః విద్ధో మర్మసు మార్గణైః ।

క్రోధాదింద్రజితా యేన పురా శక్రో వినిర్జితః ॥ 45.22 ॥

రుక్మపుంఖైః ప్రసన్నాగైః అధోగతిభిరాశుగైః ।

నారాచైరర్థనారాచైః భల్లైరంజలికైరపి ।

వివ్యాధ వత్సదంతైశ్చ సింహదంష్ట్రైః క్షురైస్తథా ॥ 45.23 ॥

స వీరశయనే శిశ్యే విజ్యమాదాయ కార్ముకమ్ ।

భిన్నముష్టిపరీణాహం త్రినతం రత్నభూషితమ్ ॥ 45.24 ॥

బాణసాతాంతరే రామం పతితం పురుషర్షభమ్ ।

స తత్ర లక్ష్మణో దృష్ట్వా నిరాశో జీవితేఽభవత్ ॥ 45.25 ॥

రామం కమలపత్రాక్షం శరబంధపరిక్షతమ్ ।

శుశోచ భ్రాతరం దృష్ట్వా పతితం ధరణీతలే ॥ 45.26 ॥

హరయశ్చాపి తం దృష్ట్వా సంతాపం పరమం గతాః ॥ 45.27 ॥

బద్ధౌ తు వీరౌ పతితౌ శయానౌ, తౌ వానరాస్సంపరివార్య తస్థుః ।

సమాగతౌ వాయుసుతప్రముఖ్యాః, విషాదమార్తాః పరమం చ జగ్ముః ॥45.28॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరన్యపోత్తమ ।

భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే పంచచత్వారింశస్సర్గః

అథ షట్చత్వారింశః సర్గః

తతో ద్యాం పృథివీం చైవ వీక్షమాణా వనౌకసః ।

దదృశుస్సంతతౌ బాణైః భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ ॥ 46.1 ॥

శ్రీరామస్తుతిః - ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం ।

లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహమ్ ॥

ఫలశ్రుతిః -

కుటుంబవృద్ధిం ధనధాన్యవృద్ధిం, స్త్రీయశ్చ ముఖ్యాస్సుఖముత్తమం చ ।

శ్రుత్వా శుభం కావ్యమిదం మహార్థం, ప్రాప్నోతి సర్వాం భువి చార్థసిద్ధిమ్ ॥

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీనాసిష్ఠ మహారామాయణే వాల్మీకీయే ఉత్పత్తిప్రకరణే ఏకోనసప్తతితమస్కర్ణః

శ్రీ వసిష్ఠ ఉవాచ -

అథ వర్షసహస్రేణ, తాం పితామహ ఆయయౌ ।
 దారుణం హి తపస్సిద్ధ్యై, విషాగ్నిరపి శీతలః ॥ 1 ॥

మనసైవ ప్రణమ్యైనం, సా తథైవ స్థితా సతీ ।
 కో వరః క్షుచ్ఛమాయాఽలమ్, ఇతి చింతాన్వితాఽభవత్ ॥ 2 ॥

ఆస్మృతం ప్రార్థయిష్యేఽహం, వరమేకమిమం విభుం ।
 అనాయసీ చాయసీ చ, స్యామహం జీవసూచికా ॥ 3 ॥

అన్యోక్త్యా ద్వివిధా సూచిః, భూత్వా లక్ష్మ్యా విశామ్యహం ।
 ప్రాణీనాం సహసర్వేషాం, హృదయం సురభిర్యథా ॥ 4 ॥

యథాభిమతమేతేన, గ్రసేయం సకలం జగత్ ।
 క్రమేణ క్షుద్వినాశాయ, క్షుద్వినాశః పరం సుఖమ్ ॥ 5 ॥

ఇతి సంచింతయంతీం తామ్, ఉవాచ కమలాలయః ।
 అన్యాయాన్యస్తథా దృష్ట్వా, స్తనితాభ్రవోపమమ్ ॥ 6 ॥

బ్రహ్మోవాచ -

పుత్రీ కర్కటికే, రక్షః కులశైలాభ్రమాలికే ।
 ఉత్తిష్ఠ త్వం తు తుష్టోఽస్మి, గృహాణాభిమతం వరం ॥ 7 ॥

కర్కట్యువాచ -

భగవన్ భూతభవ్యేశ, స్యామహం జీవసూచికా ।
 అనాయసీ చాయసీ చ, విధేఽర్చయసి చేద్వరం ॥ 8 ॥

శ్రీ వసిష్ఠ ఉవాచ -

ఏవమస్త్వీతి తాముక్త్యా, పునరాహ పితామహాః ।
 సూచికా సోపసర్గా త్వం, భవిష్యసి విషూచికా ॥ 9 ॥

సూక్ష్మయా మాయయా, సర్వలోకహింసాం కరిష్యసి ।
 దుర్భోజనా దురారంభాః, మూర్ఖా దుఃస్థితయశ్చ యే ॥ 10 ॥

దుర్దేశవాసినో దుష్టాః, తేషాం హింసాం కరిష్యసి ।
 ప్రవిశ్యాఽహృదయం ప్రాణైః, పద్మస్త్రీహోది బాధనాత్ ॥ 11 ॥

వాతలేఖాత్మికా వ్యాధిః, భవిష్యసి విషూచికా ।
 సగుణం విగుణం చైవ, జనమాసాదయిష్యసి ॥ 12 ॥

గుణాన్వితచికిత్సార్థం, మంత్రోఽయం తు మయోచ్యతే ।

బ్రహ్మోవాచ -

హిమాద్రేరుత్తరే పార్శ్వే, కర్కటి నామ రాక్షసీ ॥ 13 ॥
 విషూచికాఽభిధానా సా, నామ్నాప్యన్యాయ బాధికా ।

తస్యాః మంత్రః ।

ఓం, హ్రీం, హ్రోం, రీం, రాం, విష్ణు శక్తయే నమః (3 సార్లు)

ఓం, నమో భగవతి, విష్ణుశక్తిమేనాం.

ఓం, హర హర, నయ నయ, పచ పచ, మథ మథ,

ఉత్పాదయ ఉత్పాదయ, దూరే కురు స్వాహా.

హిమవంతం గచ్ఛ, జీవ, సః, సః, సః, చంద్రమండల గతోఽసి స్వాహా । (3 సార్లు)

ఇతి మంత్రీ మహామంత్రం, న్యస్య వామకరోదరే ।

మార్జయేదాతురాకారం, తేన హస్తేన సంయుతః ॥ 14 ॥

హిమశైలాభిముఖ్యేన, విద్రుతాం తాం విచింతయేత్ ।

కర్కటీం కర్కశాక్రందాం, మంత్రముద్గరమర్దితాం ॥ 15 ॥

ఆతురం చింతయేచ్ఛంద్రే, రసాయన హృదిస్థితం ।

అజరామరణం యుక్తం, ముక్తం సర్వాధివిభ్రవైః ॥ 16 ॥

సాధకో హి శుచిర్భుత్వా, స్వాచాంతస్సుసమాహితః ।

క్రమేణానేన సకలాం, ప్రోచ్ఛినత్తి విషూచికామ్ ॥ 17 ॥

ఇతి గగనగతః, త్రిలోకనాథః, గగనగసిద్ధగృహీత, సిద్ధమంత్రః ।

గతః, ఉపగతశక్రవంద్యమానః, నిజపురమ్, అక్షయమ్, ఆయమ్, ఉజ్జ్వలశ్రీః ॥ 18 ॥

ఇత్యార్షే శ్రీనాసిద్ధమహారామాయణే వాల్మీకీయే ఉత్పత్తిపక్రమణే

విఘాచికామంత్రకథనం నామ ఏకోనసప్తతితమస్కంధః

అథ క్షమాప్తార్థనా

- యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

- కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా
బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేః స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై
నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

- శ్రీయః కాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

